



text Milan Tesař  
(Radio Proglas)

# Z Bedřicha Smetany

Tomáš Vybíral vede dvojí muzikantský život klasického kontrabasisty a jazzového bubeníka a skladatele. Na svém druhém autorském albu ***Jazz Pictures About My Country*** se rozhodl jazzovým jazykem převyprávět cyklus symfonických básní Bedřicha Smetany *Má vlast*. ►►

### Dokážeš pojmenovat svůj vztah k hudbě Bedřicha Smetany?

Ten vztah se postupně vyvíjel. Mí rodiče jsou oba vynikající houslisté, k hudbě mě vedli a já jsem od malička poslouchal klasiku. Ke Smetanovi měli blízko také můj dědeček a babička, kteří mi jako první vyprávěli o pramíncích Vltavy a o všem, co se *Mé vlasti* týká. Smetanu tedy poslouchám celý život. Když jsem tak trochu z trucu opustil housle, vystudoval Pražskou konzervatoř na kontrabas a před devíti lety na této škole začal klasický kontrabas i vyučovat, poznal jsem *Mou vlast* jako hlavní předmět takzvaných orchestrálních partů. A z kontrabasových témat také má deska do značné míry vychází.

### Už na své první jazzové album *Abstract Life* jsi v roce 2011 zařadil dvě variace na Bedřicha Smetanu (*Walking On The High Castle – Vyšehrad* a *My River – Vltava*). Jak vůbec vznikl ten nápad, že se necháš inspirovat právě Smetanou?

Souvisí to s mou cestou od klasiky k jazzu. Pominu-li pokusy s bigbítem v době studií, hrál jsem léta pouze vážnou hudbu. Ale rád jsem poslouchal i jazz a měl jsem chuť si jej taky někdy zahrát. Jen to, co předvádějí jazzoví kontrabasisté, mi přišlo harmonicky i technicky tak složité, že jsem se rozhodl zkusit svůj druhý milovaný nástroj, což jsou bubny. Koupil jsem si použitou bicí soupravu, záhy jsem zjistil, že ani to není snadný nástroj, ale nevzdal jsem to. Časem jsem dal dohromady kapelu a pokoušel

jsem se pro ni něco složit. Hledal jsem témata, a protože nejsem zkušený jazzman, řekl jsem si, že bych mohl vyjít z nějakého kontrabasového partu. A použil jsem kontrabasový part z *Vyšehradu*. Tak dlouho jsem si jej zpíval, až mi to téma začalo v hlavě swingovat. Vycházím sice ze Smetany, ale hlavní téma je celé moje. Byl jsem se kvůli tomu na Vyšehradě i podívat, párkrát jsem jej s úctou obešel, nasával atmosféru...

### Bylo hned jasné, že nezůstane jen u *Vyšehradu*?

Myslel jsem si, že u toho to skončí, jenže pak mě jako druhá možnost napadla *Vltava*. Tam jsem už nezačínal u kontrabasových partů, ale u těch pramínek Vltavy. A dokonce mě napadlo, že by z toho mohla být píseň. Pokusil jsem se napsat anglický text, který není přímo o Vltavě, ale o smutné dívce, která si povídá s řekou. Skladbu jsem dopsal díky Františku Krtičkovi, který mi pomohl s harmonií. A pak přišla naše producentka a vydavatelka Lucie Kukulová s nápadem, že bych mohl *Mou vlast* udělat celou.

### Úlohu svého spoluhráče Františka Krtičky zmiňuješ na obalu alba slovy „aranžmá a přídavné hudební nápady“. Jaká tedy byla jeho role?

Já si nápady zaznamenávám na to, co mám zrovna po ruce. Na lístky na tramvaj nebo na vlak, nabroukám si je do diktafonu. A protože moc nekamarádím s počítačem, dal jsem vždy Františkovi hromadu nápadů v krabici a on to celé pochopil,



napsal do partitur, zaranžoval. Témata, hudba a texty jsou tedy moje, montáž a geniální přídatné nápady jsou Františkovy. Pravidelně jsme se scházeli, on mi své nápady přehrával, a i když jsem se někdy zalekl jejich složitosti, většinou jsem je rád přijal.

**Třetím členem tvého tria je kontrabasista Ondřej Štajnochr. A protože ty jsi také kontrabasista, zajímalo by mě, jak se navzájem v kapele snášíte...**

Ondřej je vynikající kontrabasista nejen v jazzu, ale také v klasice. Kromě toho hraje výborně barokní hudbu. Hrajeme spolu u jednoho pultu v komorním orchestru a já si jeho jazzového působení vážím natolik, že mu do toho vůbec nemluví. Navíc jsem někde četl, že v jazzu se mají bubny držet basy, a tak se mu to snažím nekazit. *(smích)*

**Na albu účinkuje několik hostů – dětský sbor Pražští Andělé, trumpetista Jan Hasenhörl a tři zpěvačky. U nich bych se rád zastavil. Podle čeho sis je vybral?**

Na první desce zpívá *Vltavu* Zuzana Mikulcová. Na druhém albu mělo být zpívaných skladeb víc, a tak jsem se rozhodl oslovit i více zpěvaček, které jsem si vybral podle barvy hlasu. *Vltavu* nazpívala Yanna, která má vyšší hlas. K *Luhům a hájům* se mi hodila už zmíněná temnější Zuzana Mikulcová. A k *Šárce* se přímo nabízí trochu démonická a záhadná Zuzana Dumková.

**Ted' jsi sice použil původní Smetanovy názvy, ale na albu jsi jednotlivé skladby pojmenoval anglicky a význam názvů jsi trochu posunul. Co tedy vůbec na albu zůstalo z Bedřicha Smetany?**

Zůstal především základní dojem z toho, co ve svých symfonických básních popisoval. Pocity, které ve mně jeho skladby zanechaly. Každá ta báseň ve mně něco konkrétního evokovala a já jsem k tomu přidal něco sám ze sebe. Výsledek je tedy kombinací dojmů z mého života a ze Smetanovy hudby.

**Tvořil jsi s úmyslem, že by mělo jít o projekt s mezinárodním dosahem?**

*Z Bedřicha Smetany na albu zůstal především základní dojem z toho, co ve svých symfonických básních popisoval. Pocity, které ve mně jeho skladby zanechaly. Každá ta báseň ve mně něco konkrétního evokovala a já jsem k tomu přidal něco sám ze sebe. Výsledek je tedy kombinací dojmů z mého života a ze Smetanovy hudby.*

Ano, trochu jsem počítal s tím, že by se to mohlo líbit například i lidem v Americe a v jiných zemích, kde posluchači nemají vazbu na naše národní dědictví. Pan Lubomír Dorůžka svou recenzi pro UNI (mimochodem asi poslední, kterou před smrtí napsal) zahájil slovy: „Pokus o jakoukoliv parafrázi *Mé vlastní* mi připadá jako hudební sebevražda.“ Ale pokračoval, že „Vybíral se nedopustil žádné hudební ani národní svatokrádeže“, a že jsem se s tím vlastně vypořádal na výbornou. Pane doktore, ještě jednou tam nahoru děkuji. – Jinak univerzálnost projektu je snad dobrá v tom, že Smetanu možná přiblíží i lidem, kteří o jeho tvorbu primárně až tak velký zájem nemají. Třeba si pak originální *Mou vlast* poslechnou a uvědomí si, jaká je to nádhera.

**Součástí bookletu alba jsou poznámky, jakási osnova, návod pro posluchače, co přesně si za jednotlivými skladbami a jejich částmi mají představovat. Nenapovídáš jim ale už moc?**

Já mám rád programní hudbu. Například Vivaldiho *Čtvero ročních dob* taky obsahuje podobné poznámky. Nad jednotlivými tématy je napsáno např. „drkotání zubů zimou“, „klouzání po ledě“ apod. Říkal jsem si, že by bylo skvělé, kdyby posluchači mohli poslouchat a přitom přesně vědět, co jsem měl při psaní na mysli, a podle toho si pak třeba udělat vlastní názor.

**Od natočení *Jazz Pictures About My Country* už uplynul více než rok. Čím žiješ v současné době, ať už jako jazzman, nebo jako klasický muzikant?**

V klasické hudbě je moje aktivita rozdělena mezi učení kontrabasu na Pražské konzervatoři, kde mám výborné žáky s báječnými výsledky, a mezi hraní ve dvou komorních orchestrech, jejichž jsem dlouholetým členem. Nebráním se ani hostování v různých symfonických projektech. A můj milovaný jazz? Možná proto, že mám hodně dětí (mimo jiné dvouletou dcerku Josefínku, která neustále bere mamince housle), pracuji na novém CD, které se bude skládat z jazzových skladeb a písní o problémech dětí různého stáří, a různých národností, jejich strachů, starostí, ale také radostí. Pracovní název je *Monster under a Bed*, Strašák pod postelí. Jistě si mnozí ten pocit, že pod postelí NĚCO je, z dětství pamatujeme... ■